

PROGRAMA
D'ACTIVITATS
ESCOLARS
2023-2024

BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER

ÍNDEX

La Biblioteca Museu Víctor Balaguer: art, història i cultura

Activitats escolars

Descobrim el museu

- Animals fantàstics al Museu
- Trencaclosques de Museu

Un viatge per les col·leccions

- Retratistes del Prado
- Les caixes misterioses del Museu Balaguer
- A través de l'ull d'Horus
- Festes i paisatges: els pintors de Vilanova
- Una imatge, mil paraules
- 17/21: el codi Barroc
- Univers informalista

Art i patrimoni

- Surge et Ambula: visita a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer
- La Vilanova del segle XIX: itinerari i visita al Museu Balaguer

Activitats a la carta

Dades pràctiques

UN MUSEU AMB MOLT PER DESCOBRIR

La Biblioteca Museu Víctor Balaguer va ser fundada l'any 1884 per l'escriptor i polític Víctor Balaguer (1824-1901). Amb més d'un segle d'història, és un dels museus més antics i singulars de Catalunya, que manté en bona part l'estètica i les col·leccions originals, de manera que s'hi pot conèixer com era un museu al segle XIX.

L'edifici va ser construït específicament per a complir les funcions de biblioteca i de museu, fet poc habitual en l'època, i es va formar inicialment amb el llegat que el mateix Balaguer va anar aplegant al llarg de la seva vida: llibres, pintures, escultures, peces de ceràmica i vidre i objectes etnogràfics de cultures llunyanes. Dins d'aquest llegat fundacional, ubicat a la planta baixa, el visitant descobreix l'obra d'autors com Ramon Martí Alsina, Marià Fortuny, Santiago Rusiñol o Ramon Casas, entre molts altres, en un recorregut excepcional per l'art català. Destaca especialment, per la seva qualitat i història, el dipòsit de pintures del Museu del Prado, amb obra d'autors com El Greco, Murillo o Goya. Pel que fa a les col·leccions etnogràfiques, s'hi troben peces procedents de Filipines, Egipte, la Xina i el Japó, així com una mostra d'art precolombí. D'entre aquestes, sobresurt per la seva història i singularitat la col·lecció egípcia, donada l'any 1886 per Eduard Toda, que conserva la mòmia d'un infant. El recorregut continua per la primera planta, on s'hi exposen les col·leccions que anaren ampliant el fons del museu durant el segle XX: el Llegat 1956 (modernisme i noucentisme), la sala amb els artistes locals o la col·lecció d'art informalista del primer Museu d'Art Contemporani de Barcelona.

En aquest dossier trobareu diferents propostes escolars per visitar la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, adreçades al tots els nivells educatius. La informació de les activitats inclou:

Descripció de l'activitat

Tipus d'activitat

Objectius educatius

Dades pràctiques

LA BIBLIOTECA MUSEU DESPRÉS DE LES OBRES (2022-2023)

El març de 2022 la Biblioteca Museu va tancar portes per obres en la renovació del sistema de climatització de l'edifici històric. Es preveu la seva reobertura a finals de 2023.

Amb motiu del tancament, que ha suposat el desmuntatge de les sales d'exposició i el trasllat de totes les seves peces, s'ha aprofitat per treballar en la renovació de l'exposició permanent de la Biblioteca Museu.

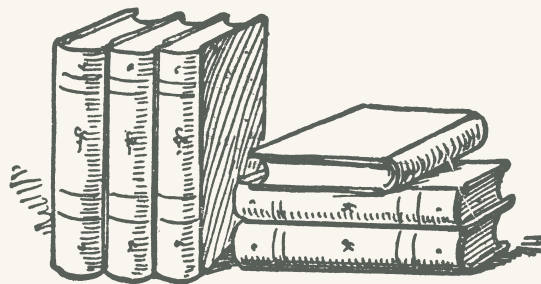

En el cas de la Biblioteca patrimonial cal destacar la restauració de les inscripcions del fris dels esgrafiats de la sala, així com la tarima. Pel que fa a les sales del Museu, s'ha treballat per la incorporació de més obra de dones a la col·lecció de pintura i s'ha ampliat substancialment el nombre de peces de les col·leccions del segle XX.

Totes les sales i col·leccions exposades incorporaran a partir de la seva reobertura nous elements d'interpretació que narraran la història de la institució, la figura de Víctor Balaguer i la configuració i singularitat de les col·leccions que integren la Biblioteca Museu.

Benvingudes i benvinguts a la nova Biblioteca Museu!

VÍCTOR BALAGUER I CIRERA (Barcelona, 1824 – Madrid, 1901) va ser polític, escriptor, periodista, historiador i mecenes cultural. La seva trajectòria el situa avui com un dels noms més importants de la història contemporània de Catalunya i Espanya.

Va estudiar dret a la Universitat de Barcelona, però aviat es decantà cap a la literatura, la història i el periodisme, amb una primera obra de forta vinculació amb el Romanticisme. Entre el 1860 i el 1863, va publicar *Historia de Cataluña y de la Corona de Aragón*, i el 1865 *Las calles de Barcelona*, base de l'actual nomenclàtor dels carrers de l'Eixample. La seva vocació per la recuperació històrica va tenir en la restauració dels Jocs Florals (1859) la seva màxima expressió. Paral·lelament, Balaguer anà configurant la seva carrera periodística, destacant l'estada a Itàlia en els anys del *Risorgimento*. Una altra estada que va marcar la seva obra va ser la que realitzà a Avinyó (França), on va conèixer el poeta Frederic Mistral.

Com a polític, Balaguer ocupà en diferents ocasions el càrrec de diputat a Corts pel districte de Vilanova. Entre d'altres, va exercir com a Director General de Correos y Telégrafos, ministre d'Ultramar (en tres ocasions), ministre de Foment, president del Consell de Filipines i president de la Junta de Inspectores de la Biblioteca y Museos Nacionales. Va ser també un nom destacat dins de la maçoneria a l'estat espanyol, en la línia de molts polítics liberals del seu temps.

La fundació de la Biblioteca Museu en els darrers anys de la seva vida respon a la voluntat de crear un espai per a l'educació i la cultura en la ciutat que l'havia acollit. En ella hi va llegar la seva biblioteca personal, així com la collecció d'objectes artístics que havia atresorat al llarg dels anys. D'ençà el 1884 fins avui, el projecte no ha deixat de créixer.

ANIMALS FANTÀSTICS AL MUSEU

*Educació Infantil
Cicle Inicial d'Educació Primària*

Les obres d'art del Museu Balaguer estan plenes d'animals com ànecs, gossos, peixos... i també d'animals fantàstics com dracs o cavalls alats. En aquesta visita recorrerem el museu tot cercant els animals que omplen les seves pintures i escultures, i fixant-nos de manera especial en els animals fantàstics i les històries que ens expliquen. A elecció del professorat, la visita es podrà finalitzar amb un taller artístic per a crear un imaginari comú d'animals fantàstics.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada (amb taller artístic opcional)

Objectius educatius

- Conèixer què és un museu i què podem trobar-hi.
- Apropar l'alumnat a les obres d'art i les seves tècniques (pintura, escultura, arts decoratives...).
- Aprendre la història d'algunes de les obres d'art de la col·lecció.
- Aprendre a observar i descriure una obra d'art.
- Conèixer animals i llegendes de diferents cultures del món.
- Fomentar l'educació artística.
- Descobrir oficis i tradicions populars (rajoles d'oficis, bestiaris...).

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

50 minuts
(90 minuts
amb taller)

Preu

40 euros/grup
(visita)
50 euros/grup
(visita amb taller)

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

TRENCACLOSQUES DE MUSEU

*Educació Infantil
Cicle Inicial d'Educació Primària*

Descobrirem el museu a partir d'un joc lúdic, consistent en la realització d'uns puzles de grans dimensions que representen algunes de les obres d'art exposades. Després de muntar els trencaclosques en equip, buscarem les peces originals, tot recorrent les diferents sales i descobrint les curiositats, històries i secrets que amaguen les col·leccions del Museu Balaguer.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada

Objectius educatius

- Conèixer què és un museu i què podem trobar-hi.
- Apropar la figura de Víctor Balaguer com a fundador del museu.
- Descobrir els diferents procediments de la creació artística: pintura, escultura, ceràmica, etc.
- Descobrir la història d'algunes de les obres d'art de la col·lecció.
- Aprendre a observar i descriure les obres d'art.
- Aprendre a treballar en equip.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

50 minuts

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

RETRATISTES DEL PRADO

Educació Primària

Els retrats de la col·lecció del Museo del Prado són els protagonistes d'aquest joc d'endevinalles on cada símbol o element de les obres d'art amaga un significat. En equip, buscarem esbrinar a qui correspon cadascun d'ells: la fortuna, la valentia, el poder... En acabar la visita, serem nosaltres els retratistes que hauran de buscar l'essència dels seus models.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada amb taller artístic

Objectius educatius

- Conèixer la col·lecció de pintures del Museo del Prado al Museu Balaguer.
- Aprendre el nom d'artistes rellevants de l'art europeu dels segles XVI, XVII i XVIII com El Greco, Goya, Murillo o Ribera.
- Identificar símbols i reflexionar sobre el seu significat.
- Aprendre a observar i analitzar obres d'art.
- Fomentar la creativitat i l'educació artística.
- Potenciar l'expressió artística per copsar l'essència del retrat.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

90 minuts

Preu

50 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

LES CAIXES MISTERIOSES DEL MUSEU BALAGUER

Cicle Mitjà i Superior d'Educació Primària

Viatgem en el temps fins a l'any 1884, poques hores abans de la inauguració de la Biblioteca Museu Víctor Balaguer. Fa dies que al museu no deixen d'arribar caixes amb obres d'art i objectes de diferents països del món, però amb tant d'enrenou estan tots barrejats, el temps s'esgota i el museu ha d'estar llest per a inaugurar-lo en unes poques hores! Per equips, haurem d'obrir unes caixes on trobarem diferents pistes que ens ajudaran a identificar els objectes, documentar-los i descobrir-hi la història que amaga cadascuna de les peces, per tal de tenir-les al seu lloc abans de la inauguració del museu.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada

Objectius educatius

- Conèixer la figura de Víctor Balaguer, fundador de la Biblioteca Museu.
- Aprendre el funcionament d'un museu a través del joc i viure en primera persona la tasca de documentació de les obres d'art.
- Conèixer les diferents col·leccions i les singularitats d'algunes de les peces.
- Fomentar la participació i el treball en equip.
- Potenciar l'observació, l'anàlisi i la descripció de les obres d'art.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

90 minuts

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

A TRAVÉS DE L'ULL D'HORUS

Cicle Mitjà i Superior d'Educació Primària

Visita dinamitzada a la col·lecció egípcia del museu, on es troba la mòmia Nesi, amb la qual els alumnes entraran en contacte amb la cultura funerària de l'Antic Egipte. Descobrirem les característiques de la pintura i la funció dels diferents objectes i amulets trobats en les tombes i piràmides, i aprendrem noms i llegendes de les divinitats més importants del panteó egipci. Finalment, realitzarem una part pràctica on, de manera participativa i per equips, recrearem el procés de la momificació amb el suport de diferents reproduccions.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada

Objectius educatius

- Conèixer la figura d'Eduard Toda i la col·lecció egípcia del Museu Balaguer.
- Descobrir l'art i les creences de l'Antic Egipte.
- Aprendre els noms dels déus més importants i les seves llegendes.
- Conèixer el procés de momificació i el seu significat.
- Potenciar l'observació, l'anàlisi i la descripció de les peces de la col·lecció.
- Fomentar la participació i el treball en equip.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

90 minuts

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

FESTES I PAISATGES: ELS PINTORS DE VILANOVA

Cicle Mitjà i Superior d'Educació Primària

Activitat per a conèixer les obres del Cafè Foment de Vilanova a través de les històries que s'hi representen i els artistes que les van fer. S'explicarà l'origen d'aquestes pintures, on van estar instal·lades i qui eren aquests pintors. Durant el discurs pararem atenció en les diferents tècniques de cada artista, des del dibuix i els colors suaus a l'expressionisme i la barreja de colors. En finalitzar la visita l'alumnat haurà de fer el seu propi Cafè Foment a través de diferents pintures que reflecteixin la història i la vida de la seva ciutat: els paisatges, les festes, els carrers, les tradicions...

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada amb taller artístic

Objectius educatius

- Conèixer el Museu Balaguer i els artistes que hi ha representats.
- Aprendre el nom d'artistes de Vilanova i la seva història: Mir, Ricart, Torrents i Cabanyes.
- Aprendre a diferenciar tècniques i estils pictòrics.
- Potenciar l'observació i el diàleg.
- Fomentar l'educació artística i la creativitat.
- Experimentar amb temes i tècniques artístiques.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

2 hores

Preu

50 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

UNA IMATGE, MIL PARAULES

*Cicle Superior d'Educació Primària
Educació Secundària i Batxillerat*

Quantes històries s'amaguen darrere una pintura? Un paisatge mariner en plena tempesta, una processó en silenci, una carta que desencadena una tragèdia, una mirada perduda enmig de la natura... Us proposem donar veu als protagonistes de les obres de la col·lecció del Museu Balaguer i crear mini-relats que narrin els abans, durant i després de les escenes de les pintures. En aquesta activitat, posarem en pràctica com observar una obra d'art i donarem llibertat a la imaginació que aquesta pot despertar sobre nosaltres.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada

Objectius educatius

- Conèixer els principals artistes de la pinacoteca del Museu Balaguer.
- Aprendre sobre els gèneres de la pintura catalana del segle XIX.
- Aprendre a llegir una obra d'art.
- Fomentar l'observació i l'anàlisi de les obres d'art.
- Treballar la creativitat i la imaginació al voltant de les escenes representades a les pintures.
- Potenciar el treball en equip.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

1 hora

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

17/21: EL CODI BARROC

Educació Secundària i Batxillerat

Els símbols i els atributs com a elements d'identificació de personatges i històries han estat una constant en la Història de l'Art, esdevenint el codi de comunicació amb l'espectador. Amb aquesta activitat, que es desenvolupa a la Sala Prado, coneixerem algunes de les obres d'art d'autors universals com El Greco, Murillo o Rubens, i identificarem les històries i personatges representats a través del seu codi simbòlic. Posteriorment, reflexionarem sobre el paper del símbol i l'atribut en l'actualitat (marques, tatuatges, "selfies"...).

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada

Objectius educatius

- Conèixer l'art barroc i l'obra de pintors universals com El Greco o Murillo.
- Entrar en contacte amb la iconografia i els seus significats.
- Aproximar-se al significat del símbol i el seu paper encara present en la nostra societat.
- Descobrir quins són els atributs més rellevants dels retrats barrocs.
- Aprendre a observar i descriure una obra d'art.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

1 hora

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

UNIVERS INFORMALISTA

Educació Secundària i Batxillerat

En els anys posteriors a la Segona Guerra Mundial, l'art informalista es va alçar en defensa de la llibertat de creació, amb un treball caracteritzat pel gest, el rebuig al dibuix acadèmic o la participació de l'atzar en la creació. Amb aquesta visita, l'alumnat entrarà en contacte amb la col·lecció informalista, cercant establir diàleg amb unes obres que, tot i ser pròpies del seu temps i context, ens parlen d'històries que traspassen fronteres geogràfiques i temporals, i ens permeten encara avui llegir-hi elements del nostre entorn actual. L'activitat es pot complementar amb un taller artístic.

Tipus d'activitat

Visita dinamitzada (amb taller artístic opcional)

Objectius educatius

- Conèixer l'art informalista a través de la col·lecció del Museu.
- Aproximar-se a la creació artística des del seu context polític i social.
- Descobrir el nom d'artistes catalans contemporanis com Tharrats, Guinovart o Ràfols-Casamada.
- Comprendre el procés de creació dels estils i llenguatges artístics.
- Fomentar la creativitat i llibertat d'expressió artística.
- Aprendre a llegir una obra d'art.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

1 hora
(visita)
2 hores
(visita amb taller)

Preu

40 euros/grup
(visita)
50 euros/grup
(visita amb taller)

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

SURGE ET AMBULA: **VISITA A LA BIBLIOTECA MUSEU VÍCTOR BALAGUER**

*Cicle Superior d'Educació Primària
Educació Secundària i Batxillerat*

Una visita per aproximar-se al fundador de la Biblioteca Museu, Víctor Balaguer, personatge referent de la Renaixença catalana, i conèixer la història d'un dels museus més antics i singulars de Catalunya, amb colleccions que recorren els principals autors de l'art català dels segles XIX i XX, noms universals com El Greco o Murillo i colleccions úniques com la Sala Egípcia.

Aquesta activitat inclou la visita a tota la col·lecció permanent, amb la possibilitat de centrar-se en alguna sala concreta a petició del professorat.

Tipus d'activitat

Visita comentada

Objectius educatius

- Descobrir la figura de Víctor Balaguer i la seva rellevància social i cultural.
- Conèixer com era un museu al segle XIX i com es van formar les colleccions del Museu Balaguer.
- Aprendre els noms dels diferents autors i moviments artístics dels segles XIX i XX a Catalunya.
- Potenciar l'observació, l'anàlisi i la descripció de les obres d'art.
- Fomentar l'educació artística i el respecte pel patrimoni cultural.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

1 hora

Preu

40 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

LA VILANOVA DEL SEGLE XIX: ITINERARI I VISITA AL MUSEU BALAGUER

*Cicle Superior d'Educació Primària
Educació Secundària i Batxillerat*

L'itinerari s'inicia al monument als propulsors del Ferrocarril, on coneixerem la història d'un dels indians més destacats de la ciutat, Francesc Gumà i Ferran, i finalitza a la plaça de la Vila, símbol de la Vilanova del XIX. A partir dels diferents monuments, carrers i edificis, l'alumnat podrà conèixer les grans transformacions que van marcar Vilanova i la Geltrú i el conjunt de Catalunya al llarg del 1800: els eixamples, la indústria, el fenomen indià, etc. En el mateix recorregut s'inclou la visita a la Biblioteca Museu Víctor Balaguer, parant atenció a les col·leccions adquirides al segle XIX i a la figura del seu fundador.

Tipus d'activitat

Itinerari + Visita comentada

Objectius educatius

- Conèixer les transformacions econòmiques i socials que van tenir lloc al segle XIX a Vilanova i la Geltrú, i identificar els seus monuments i espais.
- Aprendre el significat i la memòria patrimonial del fenomen indià.
- Contextualitzar el Museu Balaguer en l'època de la seva fundació i conèixer les seves col·leccions.
- Fomentar l'observació i el diàleg sobre el patrimoni i l'entorn.
- Conèixer, identificar i valorar el patrimoni i la història local.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

2 hores

Preu

60 euros/grup

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

ACTIVITATS A LA CARTA

*Educació Infantil | Educació Primària
Educació Secundària | Batxillerat*

La Biblioteca Museu Víctor Balaguer es caracteritza per tenir una col·lecció molt singular i plena d'història, que repassa l'art dels segles XIX i XX i que alhora, a través de les col·leccions d'etnografia, permet descobrir cultures com les de l'Antic Egipte, la Xina o el Japó. Oferim al professorat la possibilitat de contactar amb el Servei Pedagògic i dissenyar una activitat a la carta que pugui complementar-se amb el temari de l'aula.

Exemples per a Educació Infantil i Primària: visita dinamitzada i adaptada per als més petits, que visiten un museu per primera vegada, amb jocs de pistes; visita a una o més col·leccions d'etnografia (Egipte, Xina, Japó, Amèrica precolombina o Filipines); visita al voltant de les pintures de retrats del museu; visita sobre un estil o un autor, etc.

Exemples per a Educació Secundària, Batxillerat i altres estudis superiors: Balaguer i la Renaixença; l'art del segle XX; tècniques artístiques; sessió de dibuix al Museu; com analitzar una obra d'art (adreçat a classes pre-selectivitat); visita sobre un estil, un autor o una escola, etc.

Dates

De dimarts a dijous
de 10 a 14 h

Durada

A concretar

Preu

A concretar

Reserves

spedagogic@ipac.cat
938 154 202

Adreça

Av. Víctor Balaguer s/n
08800 Vilanova i la Geltrú (Barcelona)

Pàgina web

www.victorbalaguer.cat

Informació i reserves

Per a reservar les diferents activitats o sol·licitar informació sobre elles, cal posar-se en contacte amb el Servei Pedagògic de l'Institut Municipal de Patrimoni Cultural a través del correu electrònic spedagogic@ipac.cat o al telèfon 938 154 202.

Horari

Matins:

De dimarts a divendres de 10 a 14 h

Dissabte i diumenge d'11 a 14 h

Tardes:

De dimarts a dissabte de 17 a 19 h; excepte dijous, de 19 a 21 h

Normes per a les visites amb grups escolars:

El màxim serà sempre de 25 alumnes per grup.

El professor/a ha d'estar amb el grup durant tota l'activitat.

Les activitats s'han de concertar amb un mínim de 15 dies d'antelació.

Totes les activitats contempnen la seva adaptació a grups amb necessitats especials.

Tots els espais de la Biblioteca Museu són accessibles a persones amb mobilitat reduïda.

Els grups disposen del jardí de la Biblioteca Museu per esmorzar. El jardí està obert en el mateix horari d'obertura del museu.

SURGE ET AMBULA